

## بررسی پیش بینی کنندگی سازه های مدل اعتقاد بهداشتی بر رفتار تغذیه ای، در پیشگیری از بیماری پوکی استخوان در زنان شهر مشهد ۱۳۹۳

محمد واحدیان شاهرودی<sup>۱</sup>، الهه لعل منفرد (ارائه دهنده مقاله)<sup>۲</sup>، مهدیه سپاهی باغان<sup>۲</sup>، میترا دوگونچی<sup>۲</sup>، منصوره

علیپور عنبرانی<sup>۲</sup>

۱. گروه بهداشت و مدیریت، مرکز تحقیقات علوم بهداشتی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش بهداشت، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

### زمینه و هدف:

پوکی استخوان شایعترین بیماری ناتوان کننده در نزد زنان محسوب می شود. سازمان جهانی بهداشت، پوکی استخوان را به عنوان چهارمین دشمن اصلی بشر اعلام کرده است. پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان پیش بینی کنندگی سازه های مدل اعتقاد بهداشتی بر رفتار تغذیه ای دریافتی، در پیشگیری از بیماری پوکی استخوان در زنان شهر مشهد به مرحله اجرا در آمد.

### مواد و روش ها:

این پژوهش، یک مطالعه توصیفی - تحلیلی است. نمونه مورد مطالعه به حجم ۴۰۲ نفر به روش طبقه بندی خوشه ای، تعیین شدند. داده ها با استفاده از پرسشنامه استاندارد مبتنی بر مدل اعتقاد بهداشتی بود که قسمت اول شامل مشخصات دموگرافیک، قسمت دوم، پرسشنامه بسامد خوراک (FFQ) و قسمت سوم شامل سئوالاتی در جهت سنجش سازه های مدل در زمینه پیشگیری از پوکی استخوان. از طریق تایید نظر متخصصین، روایی صوری انجام شد و پایایی آن از طریق محاسبه آلفا کرونباخ برای کل پرسشنامه ۸۶٪ بدست آمد. پس از جمع آوری اطلاعات، تجزیه و تحلیل داده های این پژوهش، با آزمونهای توصیفی (میانگین، انحراف معیار، فراوانی و درصد) و تحلیلی (آنالیز واریانس یکطرفه، تی تست مستقل، رگرسیون چندگانه) از نرم افزار SPSS استفاده و سطح معنی داری  $\alpha < 0.05$  در نظر گرفته شد

### یافته ها:

یافته ها نشان داد، میانگین سنی  $36/49 \pm 8/8$  سال بود که در این میان ۴۰۲ نفر متاهل ( $87/6\%$ )، ۵۰ نفر مجرد ( $12/4\%$ ) بودند. همچنین از نظر وضعیت شغلی ۳۳۷ نفر خانه دار ( $83/8\%$ )، ۶۵ نفر کارمند ( $26/2\%$ )، که از این تعداد ۷۹ نفر زیر دیپلم ( $19/7\%$ )، ۲۱۳ نفر دیپلم ( $53\%$ ) و ۱۱۰ نفر بالای دیپلم ( $27/3\%$ ) بودند. میانگین دریافت کلسیم  $8446 \pm 14704$  بود. میانگین نمره آگاهی در زنان شاغل  $8/47 \pm 3/0$  و در زنان خانه دار  $2/93 \pm 7/31$  بود که آزمون آماری تی اختلاف معنی داری بین نمره آگاهی در زنان شاغل و خانه دار نشان می دهد. ( $t = 2/7$ ،  $p = 0/007$ ). همچنین آزمون آماری تی اختلاف معنی داری بین نمره موانع درک شده در زنان شاغل و خانه دار نشان می دهد ( $t = 2/2$ ،  $p = 0/027$ ) بطوریکه نمره میانگین موانع درک شده در زنان شاغل بیشتر از زنان خانه دار بود. نتایج حاصل از آنالیز رگرسیون چند گانه نشان داد که علاوه بر سن و تحصیلات سازه ی موانع درک شده می تواند پیش بینی کننده رفتار تغذیه ای باشد.

### نتیجه گیری:

یافته های این پژوهش نشان داد کاهش موانع درک شده می تواند باعث انجام رفتار تغذیه ای در زنان باشد همچنین متغیر سن هم عاملی تاثیر گذار در انجام این رفتار می باشد، لذا مهم است مداخلات آموزشی در سنین جوانی و قبل از دوره میانسالی جهت ارتقای رفتار بهداشتی پیشگیری از پوکی استخوان مورد توجه قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** مدل اعتقاد بهداشتی، پوکی استخوان، پیش بینی کنندگی، زنان، کلسیم